

No. 1239.

Reclama și publicitatea Medicală

DOCTORAT IN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE

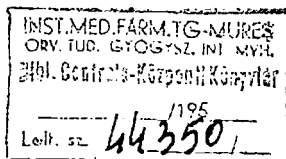
PREZENTATĂ ȘI SUSTINUTĂ IN ZIUA DE 17 MARTIE 1938.

§

DE

LIPA GARBER

24 MAY 2005

CLUJ

TIPOGRAFIA „STUDIO” STR. I. G. DUCA No. 8.

1938.

UNIVERSITATEA DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ

Decan: Dl. Prof. Dr. D. MICHAIL.

Profesori:

Clinica stomatologică	Dl. Prof. Dr. <i>Aleman I.</i>
Microbiologie	" " <i>Baroni V.</i>
Istoria medicinei	" " <i>Bologa V.</i>
Patologia generală și experimentală	" " <i>Botez A. M.</i>
Clinica oto-rino-laringologică	" " <i>Buzoianu G.</i>
Istologia și embriologia umană	" " <i>Drăgoiu I.</i>
Fiziologia umană	" " <i>Benetate G.</i>
Semiologie medicală	" " <i>Goia I.</i>
Clinica ginecologică și obstetricală	" " <i>Grigoriu Cr.</i>
Clinica medicală	" " <i>Hațieganu I.</i>
Medicina legală	" " <i>Kernbach M.</i>
Clinica neurologică	" " <i>Minea I.</i>
" oftalmologică	" " <i>Michail D.</i>
Igienă și igienă socială	" " <i>Moldovan I.</i>
Radiologia medicală	" " <i>Negru D.</i>
Anatomia descriptivă și topografică	" " <i>Papilian V.</i>
Clinica chirurgicală } Medicina operatoare }	" " <i>Pop A.</i>
Clinica infantilă	" " <i>Popoviciu Gh.</i>
Farmacologia și farmacognozia (Supl.)	" " <i>Popoviciu Gh.</i>
Balneologie	" " <i>Sturza M.</i>
Chimia medicală	" " <i>Șoacăreanu Șt.</i>
Clinica dermato-venerică	" " <i>Tătaru C.</i>
" urologică	" " <i>Țeposu E.</i>
Biologia generală	" " <i>Racoviță E.</i>
Chimia biologică	" " <i>Manta I.</i>
Clinica psihiatrică	" " <i>Urechia C.</i>
Anatomia patologică	" " <i>Vasiliiu T.</i>
Fizica medicală	" " <i>Conf. Bărbulescu N.</i>

JURIUL DE PROMOTIE:

Președinte: Dl. Prof. Dr. *M. Kernbach*

Membrii: {
 Dl. Prof. Dr. *V. Bologa*
 " " " *D. Negru*
 " " " *T. Vasiliiu*
 " " " *M. Sturza*

Supleant: Dl. Doc. Dr. *I. Gavrilă*

INTRODUCERE.

Hotărârea Colegiului Medical de a porni o acțiune energetică pentru întronarea unei adevărate discipline morale în profesiunea medicală, a stârnit între medici reacțiuni foarte diverse. Mulți condamnă hotărârea acestui for, iar cei cari, până la decizia Colegiului de a salva onoarea profesiei medicale, s'au manifestat conform unui anumit spirit de reclamă își continuă senin atitudinea. În apelul lansat, Colegiul medicilor vorbește de o „criză materială și o criză morală, care bântue cu egală intensitate în profesiunea medicală” și fără să adâncească dependența lor de cauzalitate, se pune în serviciul exclusiv al crizei morale pentru a salva principiile de etică ale profesiei medicale. Colegiul medicilor constată pur și simplu existența unor crize, dar nu cercetează mai departe lucrurile. Nu s'a încercat a găsi interdependența între starea materială a medicului liber practician și decădere morală de care s'a făcut culpabil.

În aceste condițiuni e cu atât mai laudabilă inițiativa D-lui Prof. M. Kernbach care și-a propus ca printr'o serie de teze de doctorat să fie studiate diferitele chestiuni, care în complexul lor formează acel factor care a contribuit și contribuie la adâncirea crizei materiale și în consecință decăderea morală și diminuarea prestigiului profesiei medicale. Lucrarea de față: reclamă și publicitatea medicală este un inel din acest lanț de lucrări care formează un capitol al plăgilor sociale ale profesiei medicale în România. Astfel din inițiativa D-lui Prof. Kernbach s'au studiat până în prezent următoarele chestiuni:

1. Medicina ilicită în România de Dr. V. Apostolescu.
2. Popularizarea medicinei în România de Dr. Ștefănescu Lurie Viola.
3. Specialitățile farmaceutice publicitatea și reclamă de Dr. Meilă Jacob.

4. Reclamă și publicitatea medicală de Dr. Garber Lipa. Mai sunt în studiu următoarele lucrări:

5. Sarlatanismul medical de Dr. Marcovici.

6. Presa medicală în România de Dr. Popescu.

7. Situația materială a medicilor în România, de Dr. Fejes. Această serie de lucrări afară de faptul că relevă o anumită stare de lucruri, are importanță într'arăt, încât va servi ca document pentru viitorul legiuitor, indicând calea de urmat și necesitatea unei legiferări urgente a sancțiunilor pentru toate aceste cauze care au înlesnit îndepărtarea medicilor dela vechiile tradiții ale eticei profesionale.

Criza tot mai accentuată a profesiunii medicale libere, datorită și crizei economice generale, dar mai ales datorită extinderii Asigurărilor Sociale și gratuității abuzive din toate instituțiile de asistență medicală, precum și tendința tot mai mare din ultimii ani de etatizarea profesiunii medicale, salariile derizorii cu care sunt retribuiți, în majoritatea cazurilor, medicii care au acceptat să servească în toate instituțiile de asistență, acapararea clientelei medicale tocmai de către aceste instituții, aceste sunt factorii cari au adus corpul medical într'o stare materială din cele mai mizerabile. Pauperizarea corpului medical este în dauna societății. Conștiinciozitatea și probitatea profesională nu pot fi cerute unui profesionist care se luptă cu foamea. Aici stă răul, nu prin simple ordine de redeşeptare morală vom ajunge la o ridicare a prestigiului medical și nu prin faptul că medicul în loc de patru firme la ușă va avea numai una, ci odată cu măsurile ce se anunță că vor fi luate pentru sancționarea medicilor ce se abat dela moralitate și demnitate profesională, să se înlătore din calea practicei medicale toate adversitățile cari o apasă și o umilesc. Prin îmbunătățire a stării materiale a corpului medical, vor dispărea și abaterile și decăderile de ordin deontologic.

Vreau să adaug câteva cuvinte relativ la lucrarea de față. Reclamă și publicitatea medicală n'au constituit până în prezent o temă de studii mai amănunțite în cercurile deontologice medicale, nici la noi în țară, nici în alte țări. O mulțime de lucrări de deontologie ca bunăoară: Le Gendre Dietrich, Ebermayer etc. etc., amintesc despre reclamă și

publicitate medicală numai în mod trecător. În tratatul de Medicină Legală a D-lui Prof. Kernbach am găsit deja chestiune tratată mai pe larg. D-sa elucidând reclama medicală, normele ei deontologic admise, totodată atrage atențiunea asupra reclamei deșanțate și modul ei de manifestare.

În aceste condițiuni, aduc viile mele mulțumiri D-lui Prof. M. Kernbach, care prin indicații și ajutorul dat, mi-a dat posibilitatea să înfăptuez această lucrare atât de actuală și totodată atât de importantă astăzi.

Lucrarea de față am împărțit-o în următoarele capitole ;

Introducere ;

Controlul practicei medicale și legislația ;

Deontologia Medicala și reclama ;

Reclama moderna, metodele, cauzele și căile de redresare ;

Concluziuni.

I.

Controlul practice medicale și legislația.

La 9 Martie 1937 Ministerul M. S. O. S. a trimis următoarea adresă către Colegiul Medical din România :

Ministerul Muncii Sănătății
și Ocrotirilor Sociale
Direcția Sănătății Serviciului Igienii
No. 145264, 9 Martie 1937

Către

Colegiul Medicilor din România

Palatul Asociației Medicilor
Str. Izvor 16.

Domnule Președinte,

Practica medicinei, dentistice și moșitului din țară, necesită un control cât mai sistematic și care trebuie să fie exercitat continuu în toate orașele și satele noastre. Ministerul este adeseori sesizat, fie de cazuri privitoare la practica ilicită, fie de acele care se referă la greșeli profesionale, călcarea a regulilor deontologice sau reclamă incompatibilă cu demnitatea profesiei.

Cu toate acestea se poate afirma cu siguranță, că o mare parte din cazurile care cad sub prevederile legale apărătoare ale practicii medicale și ale demnității profesionale, scapă controlului organelor subalterne ale Ministerului. Pentru acest motiv credem necesar ca secțiunile județene ale Colegiului Medicilor, să-și intensifice activitatea de control în localitățile și regiunile lor respective, într'un mod care să asigure nu numai înregistrarea plângerilor ce even-

tual li s'ar aduce la cunoștință, ci și descoperirea și prevenirea lor. În acest scop avem onoare a vă ruga, să binevoiiți a da dispozițiunile ce veți crede de cuviință, în vedere instituirii în sânul fiecărei secțiuni județene a Colegiilor Medicale a unor organe sau elemente care să fie special însărcinate cu depistarea cazurilor ce cad sub prevederile legale, având misiunea de a descoperi și cerceta toate aceste cazuri și de a-le aduce, prin intermediul secțiunilor județene, la cunoștința Colegiului și Ministerului. În acest chip, prin o acțiune continuă, Colegiile Medicale ar putea îndeplini o adevărată operă de profilaxie și de prevenire în domeniul practicii ilicite a Medicinii și în tot ce privește apărarea demnității profesionale.

Aceasta acțiune a Colegiului Medical ar urma să se exercite în următoarele direcțiuni :

I. În urmărirea practicii medicale ilegale.

II. În urmărirea practicii medicale a specialităților.

În aceste direcțiuni, dacă s'ar putea obține dela toate secțiunile Colegiului Medicilor o acțiune bazată pe inițiativă proprie care va face aplicabile textele legii, credem că prestigiul profesiei și al corpului medical ar fi pretutindeni în țară, menținut la nivelul dorit de legiuitor.

Ministru ss. *Dr. Costinescu.*

II.

Deontologia medicala și reclama.

Oriunde o reuniune de oameni s'a format, acolo imediat a apărut și o reglementație disciplinară, pentru că nu toate faptele comise de vre'unul din membrii ei sunt pasibile de Codul Penal, ci multe privește numai corporația. Disciplina stă la baza corporației și are scopul de a menține demnitatea acelei corporațiuni și a asigura încrederea publică.

Niciodată mai mult ca azi nu s'a simțit nevoia de a reprima toate aceste abateri și de a căuta a-le îndrepta. Vina a fost adesea și a autorităților în drept chemate să vegheze nu numai la conservarea sănătății publice, dar și la ferirea prestigiului medicinii de orice atingere compromițătoare și care exploatează prostia omenească. E rușinos azi de a vedea medici care caută a-se face cunoscuți mai mult printr'o reclamă puțin științifică făcută prin toate vespasianele din oraș, decât prin cunoștințele și practica sa medicală. Medicina cea veche înconjurată de misticism, obscură, fără posibilitate de azi de a pune diagnosticul, fără o terapeutică vastă ca cea actuală, dacă lăsa de dorit avea însă bunul lucru că pe timpul ei medicul era respectat, azi, din contra medicina a ajuns un apogeu foarte sus, iar noi medicii am căzut cât de jos, am pierdut prestigiul. Dacă în trecut medicul nu vindeca pe toți bolnavii săi și se întâmpla să moară vre'unul. cei din jurul mortului ziceau că medicul a făcut. săracu de el, tot ce a putut și plângeau împreună cu el însușul medical, azi se pretinde de unii că vindecă toate bolile, iar responsabilitatea îi urmărește pas cu pas. Pentru a preveni toate aceste, corpul medical a simțit nevoia de a creia Colegiul Medical, spre a reprima aceste abateri și a menține demnitatea noastră profesională, căci pe lângă

o responsabilitate juridică există și o responsabilitate morală, care cuprinde abaterile de ordin deontologic dela principiile de etică, care privește demnitatea medicală. Azi constatăm o călcare din ce în ce mai mare a legilor onoarei și a demnității profesionale. E o tendință care merge pe o pantă alunecoasă și care caută de a transforma profesiunea noastră liberă într'una comercială. E un val de imoralitate care se abate asupra corpului nostru medical și care crește din ce în ce. Colegialitatea nu mai există. Cea mai mare parte acestor abateri e de ordin moral. Constatăm o slăbire a moralei, deoarece morala noastră a fost, este și trebuie să fie cu un grad superioară tuturor celorlalte profesii. Se impune prin urmare să menținem profesiunea noastră, care a făcut atâtea onoare umanității la înălțimea tradițiilor ei de onoare și care i-a adus gloria și forța ei. Littré a zis: morala este ansamblul tuturor regulilor care guvernează conduita noastră față de noi insine și față de alți.

Noi medicii deținem în mâinile noastre două din cele mai mari bunuri ale omului: sănătatea și viața. Fiecare cetățean are dreptul la sănătate pe când dreptul de a vindeca nu-l are decât medicul, și în ceea ce privește aplicarea acestui drept, el este însoțit de etica profesională.

Morala privește mai ales corpul medical. Demnitatea profesiei medicale cere două calități morale: devotament și onestitate. Etica medicală e bazată pe cinstea profesională, cinstea științifică, discreție, exactitatea, devotament, desinteres, dragoste față de semeni, indulgență față de alți și severitate față de tine însuși. Toate aceste îndatoriri le găsim în Deontologia medicală, care nu e altceva decât morala medicului. E Codul manierelor după care el trebuie a-se conduce, e ansamblul regulilor de conduită a medicului în exercițiul profesiei sale (M. Kernbach).

Medicul trebuie să știe nu numai ce trebuie să facă dar și ce trebuie să nu facă, căci sunt lucruri cari duc la penalități, cum sunt în special acele ce privesc sarlatanismul, reclama deșanțată, exagerarea diagnosticului, remediuri secrete, etc.

E considerată excrocherie și faptul de a da consultațiuni medicale prin corespondență, broșuri, etc. In cadrul

șarlatanismului întră și doctorii cari vor să se facă cunoscuți mai mult prin reclamele puțin demne de un om de știință în loc de a se ilustra prin cunoștințele și practica sa medicală.

Pentru a pune frâu acestor acte este nevoie de stabilirea unui control sever al practicii medicale, o colaborare strânsă între Ministerul M. S. O. S. Asociația Generală a Medicilor, Colegiile Medicale, singurul remediu de a vindeca boala pe care Sarcey o numește „reclamita”.

Pornind dintr'un imperativ vital, comitetul executiv al Colegiilor Medicale din țară în ședința dela 27—28 Noemvrie 1937 are la ordinea zilei chestiunea Deontologiei și reclamei medicale. Reproduc mai jos expunerea D-lui Profesor N. Minovici în aceasta chestiune:

„Comitetul executiv al Colegiilor din țară, zelos de demnitate și onoare profesiei noastre și-a propus să întroneze cât mai curând în corpul medical din țară disciplina și respectul principiilor de deontologie, fără de care profesiunea medicală nu poate păstra neștirbit prestigiul ei în societate. La baza profesiei noastre a existat totdeauna onoarea. Colegii răspunzători de acest patrimoniu l'au păstrat neatins dealungul secolelor și l'au transmis astfel până în ziua de azi, când suntem datori și noi să-l apărăm conform tradiției. Profesia medicală trece apoi prin timpuri grele: avem o criză materială și una morală. În ce privește criza morală constatăm că un număr de colegi se fac culpabili de grave abateri de ordin deontologic, precum și dela principiile de etică care privesc profesia medicală. Reclame înșelătoare în ziarele cotidiene pe ziduri, în vespasiane, etc. reclame exagerate în diferite publicațiuni ce se găsesc la îndemână lumei profane, șarlatanismul sub formele cele mai înșelătoare, trâmbițând vindecarea miraculoasă a tuturor bolilor incurabile; atitudini nepermise în raportul dintre colegi și în raporturile lor cu lumea profană, toate aceste acte înseamnă o slăbire a moralei medicale. Garanția vindecării este oprită chiar acolo unde avem toate șansele de a-o obține. Noi nu tratăm boală, ci bolnavii. În fiecare bolnav,

sunt afătea necunoscute ce țin de predispoziție și constituție, pe care nu le putem bănuși. O intervenție cât de mică, poate constitui pentru bolnav un adevărat pericol. Luăm toate măsurile de precauție, fără a anunța pe bolnav, dar nu garantăm de loc vindecarea. Deaceia toate aceste reclame trebuesc interzise sau reglementate.

Rezultatele acțiunii noastre constitue cel mai frumos succes și au întrecut așteptările noastre. Am găsit cea mai mare bunăvoință din partea corpului medical. Mulți dintre colegi cari aveau numeroase firme le-au scos complet. Alții cari aveau scrise cuvântul „Institut” l’au scos de pe firmă. S’a scos deasemenea cuvântul „gratuitate” care înjosește pe solicitant au renunțat toți colegii de a mai pune pe firme și în reclame onorariile. Am obținut în fine dela nouii confrăți înscriși în colege de a-ne da garanție că firmele lor nu vor depăși 30—40 cm. iar pe ele se vor nota numai: numele, specialitatea și orele de consult.”

În urma acțiunii întreprinse și à expunerii Prof. N. Minovici, Colegiul Medicilor a trimis următoarea adresă către toate Colegiile din țară:

„Se aduce la cunoștință tuturor medicilor că în spiritul prevederilor de ordin deontologic, s’a statuat că firma (una singură) pe care orice profesionist are dreptul a o pune la imobilul în care profesează să aibă dimensiunile maxime 40/20 cm. pe care să indice numele și pronumele [întregi], specialitatea (potrivit nomenclaturei științifice a Facultății de Medicină) și orele de consultații.

Pentru ziare vor putea avea în plus adresa (stradă, numărul de telefon și diferite indicațiuni pentru a preciza strada în cazurile de străzi necunoscute, noi sau dosnice).

Nu este permis a-se înșira diferitele afecțiuni și nici tratamentul ce se aplică, de orice ordin ar fi ele.

Se interzice cu desăvârșire a se mai pune nume suggestive cabinetelor medicale, ca: „Sănătatea”, „Tămăduirea”, „Viața”, „Hygea” etc. precum și titulatura de Institut sau Clinică, denumirile acestea fiind numai ale Instituțiilor de Cultură și Învățământ, acordate pe bază de legi „speciale”. (Timpul din 18 II 1938).

Normele reclamei și publicității medicale admise de ccdul deontologic au fost fixate și mai înainte fără a fi legiferate, se moșteneau prin tradiție din generație în generație. Astfel medicul când se instalează într'o localitate, are dreptul de a anunța în ziarele locale, dar sobru, dând numele, specialitate, adresă și orele de consultații. Același norme le poate utiliza profesionistul când își schimbă adresa sau se reîntoarce din concediu. Acest anunț poate fie deasemenea sobru, pe care să se menționeze numai: numele, titlurile, specialitatea și orele de consult. Dimensiunile firmei să nu întrecă 40/20 cm.

Sanatoriile și casele de sănătate private pot tipări albumuri sau prospecte cari trebuiesc plasate însă numai între medici. se interzice sanatoriilor și caselor de sănătate private de a tipări fotografii în ziare sau sub forme de alișe pe străzi [cazul sanatoriului L. din Cluj, care a alișat fotografiile pe străzile Clujului]. Deasemenea este interzis medicului de a se folosi de cartea sa de vizită în scopuri de reclamă. Revistele și ziarele de populizare medicală vor trebui interzise sau reglementate, căci ele substituiesc adesea pe medic, favorizând deprecierea științei medicale.

Aceasta manifestare a șarlatanismului medical și cercarea de legiferarea ei o găsim și în țările apusene. Astfel e util să reproduc câteva pasagii din discursul Ministrului Sănătății Publice din Franța cu ocaziunea adunării Confederației Sindicatelor Medicale Franceze în care se referă la această chestiune:

„Suntem de acord fără indoială că trebuie întreprinsă cu cea mai intrasigentă rigoare, o luptă fără milă contra șarlatanismului medical. Eu n'am ezitat nici odată să sesizez parchetul asupra faptelor ce mi-au fost semnalate, în măsură în care mi-au putut-o permite armele din nenorocire insuficiente pe cari ni-le dă legislația actuală. Doresc ca având concursul Dv. și acționând viguros asupra opiniei publice, să reprimez forma cea mai gravă de șarlatanism, pe care o constituie astăzi publicitatea farmaceutică și medicală în ziarele ce nu sunt de specialitate. În primul rând

va trebui să interzicem consultațiile medicale date zilnic marelui public ignorant și naiv în marele ziare și care fac ca cititorul chinuit de frica bolii să creadă că găsește în aceasta publicitate aranjată cu îngrijire pentru atingerea scopului, toate simptomele unor boli de care li se pare că ar suferi. Va trebui să se prohibească în mod radical falsul remediu care promite vindecare."

Aceasta energică filipică a Ministrului Sănătății Franceze, împotriva șarlatanismului medical exercitat cu ajutorul publicității din marele cotidiene este cât se poate de impresionantă și de edificatoare. D sa se adresează Sindicatelor Medicale cerându-le colaborarea spre a legifera măsurile necesare pentru sancționarea și desființarea acestei plăgi a reclamelor medicale pe cari le etichetează cu epitetul da adevărat „scandal”.

Totodată aflăm că adunarea generală a Soc. de Medicină din Paris a votat următoarea moțiune relativ la publicitatea medicală rugând pe membrii săi:

I. De a-se abține dela orice fel de reclamă, fie deghizată, către marele public (conferințe, prospecte, radio, cinema, etc.).

II. Să nu mai acorde colaborarea lor jurnalelor sau revistelor, care nu se adresează exclusiv corpului medical.

*
*
*

Un pas mai înainte s'a făcut în ceea ce privește controlul practicii medicale a medicilor balneologi la noi în țară. Legea balneoclimaterică din 1926 și regulamentul acestuia, încă în vigoare coroborată cu actuala lege sanitară și cu faptul că specialitatea de balneologie se acordă de facultățile de medicină din țară, determină regimul: medicii balneologi trebuie să aibă libera practică a specialității și nu pot exercita în stațiunile balneare decât cu avizul favorabil al Comisiunii administrative, medici balneologi fiind toți sub controlul organizat al Ministerului Sănătății, deși nesalarizați de acest Minister.

Se fac pasibili de sancțiuni medicii balneologi, care „au făcut infracțiuni la deontologia medico-balneare”, și anume; (art. 58 din Regulamentul Instituțiilor Hidromine-

rale și Climatice, M. O. 205 din 14. Septemvrie 1926): a) când prin viu graiu sau prin scris au făcut aprecieri defavorabile asupra colegilor, b) când s'au servit de intermediari plătiți pentru a atrage clientela în stațiune, c) când au făcut o reclamă neîntemeiată și incompatibilă cu demnitatea profesională și contrar artic. 56, (care prevede interzicerea reclamei individuale în stațiune), d) când nu au respectat onorariile stabilite în stațiune (care se stabilesc conform art. 65 din Regulament, de Consiliul Medical al Stațiunii), e) când s'au dedat la denigrări sau insinuări asupra stațiunii pe care o servesc, f) când au introdus sau ascuns în stațiune bolnavi contagioși, g) când s'au substituit în locul altor colegi, inducând clientul în eroare asupra numelui, h) când au acostat clienții sau pentru a le atrage atențiunea au făcut manifestațiuni incompatibile cu demnitate, i) când au căutat să îndepărteze pe un confrate dintr'un local de consultație pentru a-l înlocui, g) când au lipsit în mod sistematic și manifest dela ședințele Consiliului Medical al Stațiunii, k) când nu și au depus raportul prevăzut de art. 53.

III.

Reclamă modernă, metodele, cauzele și căile de redresare.

Problema reclamelor medicale a devenit foarte actuală în ultimul timp la noi în țară. Hotărârea Colegiului Medical de a porni o acțiune energică pentru întrunirea unei adevărate discipline morale în profesia medicală, a stârnit atât printre medici, cât și în public reacțiuni foarte diverse.

Trebue să recunoaștem dela început, că în genere publicitatea urmărește ca o umbră la fiecare pas orice activitate omenească. În toate domeniile de manifestare în politică, în știință, în artă, pretutindeni publicitatea se regăsește în nenumărate forme de înfățișare, dela cele mai discrete până la cele mai scandaloase. Medicina care a fost invadată de tehnică și industrie chimică în mod fatal, n'a putut să se sustragă copleșitorului spirit al reclamei moderne. Iar cariera medicală fiind sub influența imediată a unei societăți în care ascensiunea se face greu prin merite și modestie, ci prin impunere sgomotoasă sau relații personale, a căzut și ea în accesele unei exhibiționism do publicitate, așa cum o cer condițiile timpului. Campania întreprinsă în ultimul timp de Colegiul medical se referă împotriva firmelor și a anunțurilor de profesioniști. La aceasta mai trebue să adăugăm diferitele altele manifestări al reclamelor și publicității învăluită într'un văl mai „inocent” cum bunăoară putem foarte des întâlni în cotidienele cu tiraj mare :

a) un medic anunță că își întrerupe consultațiile pentru că pleacă la cutare important congres științific ;

b) nenumeratele conferințe anunțate în presă cotidiană, asupra cărora se fac apoi elogiouse comentarii însoțite de portretul conferențiarului specialist ;

c) fotografiile publicate în ziare și în care se vede cutare chirurg operând ;

d) conferințele la radio asupra cărora se atrage atențiune în jurale, înainte și după, menționându-se că a vorbit cunoscutul medic cutare ;

e) diferitele comunicări de cazuri vindecate anunțate pentru colegi în ziarele destinate profanilor ;

f) diferite articole de gazete, broșuri de propagandă, radio, cinema, etc. ;

g) reclama prin samsar (practicate mai ales de sanatorii și în stațiunile balneare) ;

h) cumătria medico-farmaceutică [cu ajutorul reciproc] ;

i) afișarea gratuității consultațiilor medicale, etc. etc.

Toate acestea nu sunt decât publicitate. desfășurate pe tonuri mai științifice sau comerciale, mai modeste sau mai îndrăznețe, într'un cadru mai direct sau ocolit.

Observații Personale.

Pentru a documenta cele de mai sus, reproduc câteva reclame ce se găsesc zilnic în cele mai mari cotidiene :

Vizita, consultații, tratamente, blenoragie, sifilis, injecțiuni de orice fel la

INSTITUTUL
PROFILACTIC

Lei 30.

Str. Moșilor.

Dr. A. A.

Specialistă din străinătate
cu experiență veche.

Boli de femeii și mamoș.

Boli venerice.

Funcționari au o reducere.

PLATA IN RATE

Dr. I. M.

IMPOTENȚA

Tratament nou după sistemul Prof. Steinbach, vindecarea.

ABSOLUT GARANTATĂ

La cabinetul medical „S”

Complex renovat, vechi specialiști din 1906 vindecă RADICAL fără durere.

BLENORAGIA CRONICA

Prostatite, metrite, ovariite, prin d'Arsonvalizare (Metoda Dr. Roucayrol din Paris).

Electroliză pentru stricturi.

Tratamentul impotenței
de Dr. V. P.

Aceasta broșură se capătă gratuit la droguerii sau dacă lipsește, la cererea prin poștă dela depozit general,

Boală de piele și sifilis.

Controlul diagn. prin analisa sângelui.

Reacțiile Wassermann, Meinicke.

Ultramicroscopie.

Deasemenea putem întâlni în cotidienele cu tiraj mare o elogiare a unor chirurși. Reproducem mai jos articolul apărut în ziarul „Aeevărul” din luna August 1937:

○ revoluție în Ghirurgie

Fra chirurgia românească în chirurgia mondială

Un... Maglavit al științei!

Imi dau seamă foarte bine, că citind pe frontispiciul acestui raportaj științific al meu, titlurile de mai sus, mulți — sceptici — vor exclama: exagerare, căutare de senzațional, „bleuf” de vacanță!

Îndeosebi confrății mei medicii, vor fi inclinați, dintr'un spirit desigur de... „confraternitate” și... colegialitate se exclame: RECLAMA. Și totuși să mă creadă toți, că cel dintâiu sceptic, neîncrăzător am fost eu, când auziam de minuni realizate astăzi sub ochii noștri, într'un mare spital public din orașul B. Ajuns a fi un fel de loc de pelerinaj al miilor de suferinzi ce aveau trebuință spre a fi salvați, de o intervenție chirurgicală. Nu credem până nu mi-a căzut în mână un studiu apărut într'una din cele mai importante reviste de chirurgie din lume: „Zentralblatt für Chirurgie” din Leipzig. Studiul e semnat de Dr. L. C. Iar în acest studiu se vorbește de operațiile înlăptuite de acest chirurg. Mi-am zis: trebuie să merg să văd personal, cu ochii mei, minunea despre care vorbește mare revista germană de chirurgie. Fără ca cineva să știe și să fie prevenit am telegrafiat fotografului ziarelor noastre aflate în vilegiatură la Predeal, să se suie în trenul meu. Acceleratul intră în gara B. la ora 12:20. Mi s'a spus că voiui sosi prea târziu la spital ca să-l mai găsesc acolo pe chirurg. Eu mi-am zis că chiar de nu-l găsesc, voiui putea afla multe dela bolnavi. Dar nu numai că l'am găsit pe chirurg la spital, dar l'am găsit în toiul activității lui. Mă cunoștea de mult, din timpul campaniei marelui războiu. Când m'a văzut acuma întrând în sală și salutându-l, ținea în mână UN FIBROM UTERIN pe care chiar atunci îl scoatea din pântăcele unei femei.

Imi răspunsese salutului, doar cu privirea, și-și continuă operația. Fotografatul, îmbrăcat și el într'o bluză albă și cu masca pe figură, se strecurase și el în sala de operații. În clipa finală și supremă a intervenției chirurgicale.

Teroarea și atmosfera tragică a chirurgie dispăre!

Spre a se vedea revoluția realizată de metoda C. în chirurgie, e necesar să amintesc climatul moral în care se executa până azi orice operație, chirurgicală pe tot globul (și acest climat este încă și azi).

Dacă operația are loc acasă la bolnav, toți cei din jurul lui tremură de frică și îngrijorare într'o sală vecină. Bolnavul se duce (sau mai bine e dus) palid, mort de frică spre masă de operație. E o atmosferă tragică de . . . crematoriu. În timpul operației, bolnavul, dacă e adormit (anestezie generală), zace fără cunoștință dar cu mâinile legate. Dacă nu e anestezie generală, este stăpânit de mare emoție. Iar după operație, cu câtă grijă e dus în brațe spre targă și apoi la pat! Nimeni n'are voie să se apropie de el. El n'are voie zile și săptămâni să facă o mișcare. Și când se scoală, câte prudentă, câtă atenție . . . Parcă ar fi fragil, sticlă . . . Să nu se spargă, să nu cadă . . . mort. Astfel s'a practicat și se practică chirurgia până la metoda C.

Și iată că a apărut L. C.

Rog pe toți medicii, chirurgii să mă imite pe mine, să se deplaseze și să vadă minunea! Bolnavii cari vor fi supuși, în serviciul Dr-lui C. celor mai grele și mai mari intervenții chirurgicale vin spre masă de operație zămbitor, răzând. În câteva clipă anestezia (cele mai multe ori locale) e realizată. Bolnavul nu e legat, e liber în toate mișcărilor lui, în timpul operației deși se recomandă să stea liniștit. Atâta numai: în fața lui un șervet ținut la distanță ca să nu-l jeneze, îl împiedică să vadă ce i-se face. Fata pe care am văzut-o eu operată, flirta în tot timpul operației cu un tânăr asistent aflat lângă ea. Nu știu ce îi spunea, dar o vedeam că abia își ținea răsul. În acest timp Dr. C. era cu bisturiul și pensele în . . . pântăcele ei.

Știu că Prof. Dr. Gerota a fost primul care a pus pe cei operați de apendicite să se dea imediat jos din pat după operația. Dar numai la apendicită — operație relativă benignă. Dar în templul magic al Drului C. toți se dau jos de pe masă de operație, se îmbracă și se încălță singuri, răzând și pornesc singuri după operație unii spre pat, alții spre . . . parcul spitalului!

Da! L'am văzut personal, văzut cu ochii mei, ceea ce se cheamă văzut. Și la fel fac nu numai acei cu

apendicită, ci și acei căroră li s'a rezecat stomacul; cei operați la ficat; cei cu „toracoplastii”; operați de ernii, cei cu ulcer la duoden. Și l'am văzut pe miraculosul chirurg, operând (operație gravă) pe „bazedovieni” de gușă, scoțându-le gușe enorme. Se joacă atunci parcă când le operează! Și acești operați se plimbă și ei în parc imediat după operație! Repet: i-am văzut personal, i-am fotografiat, un tânăr avocat din București, operat de apendicită, nici n'a știut că a fost operat! Credea că i s'a făcut numai o injecție și operația s'ar fi amânat! L'am fotografiat cum se plimba în parc după operație. Paturile spitalului sunt arhipline. Stau și câte doi într'un pat. Mulți cred că e vorbă de . . . magie! Alții vin ca la . . . Maglavit, ca la Lourdes. E un spectacol unic în felul lui în istoria medicinei, căci e miracolul sau o revoluție sub formă de miracol realizat, de astă dată, de știința rece, pozitivistă, experimentală. De raționalismul pur științific. Christos spunea suferindului paralic căzut în letargie: iați patul tău și umblă. Și paralicul umbla. Chirurgul C. spune operatului: dă-te jos de pe masă și plimbă-te. Și cel operat se plimbă. Dar reportajul devine prea lung. După ce am arătat cum teroarea, tragedia, dispăre în chirurgia modernă, voi arăta în alt articol ce importanță are aceasta revoluție în întreaga viață individuală și socială a omenirii. Și voi povesti și alte fapte miraculoase ale chirurgului român.

O alte reclamă de acest fel apărut într'un ziar din Capitală o reproduc mai jos:

Renumitul chirurg Dr. T. a inaugurat seria operațiilor la sanatorul X. din Capitală.

Renumitul chirurg Dr. A. T. stabilit de curând în București, Str. . . . a inaugurat seria operațiilor la sanatoriul X: din Capitală, intervenind într'un caz complicat de apendicită. Dl. Dr. T. care este un chirurg consacrat a reușit să salveze operând unul din complicatele cazuri de apendicită: bolnava, din cauza că nu se operase la timp se îmbolnăvisese de ficat, rinichi și era de o debilitate foarte înaintată, fiind de multă vreme suferindă și de inimă. În acest caz aproape inoperabil, grația anesteziei locale, în care Dl. Dr. T. este specialist și singura anestezie care poate fi întrebuintată la asemenea bolnavi, pacienta a putut suporta operația cu mare ușurință. D-na s'a dat jos singură de pe masa de operație și a mers singură până în cameră. După trei zile, datorite unui anumit sistem de tratație, pacienta

era complet vindecată, iar la cinci zile putea părăsi sanatoriul. Reușita operației și vindecarea rapidă a produs o frumoasă impresie asupra asistenței și în special asupra familiei care consideră faptul că pacienta a putut suporta operația și să se vindece, ca o adevărată minune.

O îndrăzneța operație chirurgicală : **Cardiotomia.**

**„La inima găurită“ sau binefacerile chirurgiei. Sutura
inimei e azi o operație curentă, noutatea e însă
Cardiotomia.**

Un confrate parisian l'a vizitat pe marele chirurg Dr. B., pe care, în ciuda unei modestii extraordinare, l'a făcut să vorbească despre o nouă minune a chirurgiei: Cardiotomia. Vestea ne o aduce „L'Echo de Paris“, care ne dă lămuririle marelui chirurg francez: „E adevărat că sutura inimei nu mai e un fapt extraordinar. De vre'o 20 de ani ea să face în condițiuni foarte bune. În 1915 însă, pentru întâia oară un chirurg a deschis o inimă și apoi a închis-o la loc, după ce a extras, dintr'un ventricul, un șrapnel, Operația îndrăzneată a fost făcută de Dr. B. care este chiar creatorul cuvântului „Cardiotomie“, intervenția mult mai delicată decât cealaltă. La 8 Septembrie acelaș an, am făcut aceiaș operație unui rănit de războiu care avea un șrapnel într'o cavitate cardiacă. Ca și prima dată, am deschis ventriculul drept și am scos proiectilul. Și acest rănit a fost salvat. Cardiotomia este pentru inima ceia ce laparatomia e pentru abdomen. Ca să faci Cardiotomie, trebuie să deschizi o cavitate cardiacă. Inima e un organ scobit, care are pereți și cavități; Cardiotomia este deschiderea uneia din aceste cavități. Suntem deci departe de o simplă sutură a inimii. Unul din cei operați de mine trăește și azi, căci sunt 17 ani de când l'am operat. Era un „poilu“ cu idei socialiste foarte înaintate, dar pe care rana din inimă l'a schimbat treptat în adevărat burghez. După ce s'a vindecat, a învățat meseria de cizmar și. la sfârșitul războiului își deschise o prăvălioară cu firma „La inima găurită“. La vitrină el a expus chiar fotografia luată în clipa operației. Să observa bine inima lui. Omul nostru făcu afaceri strălucite. Soldații americani din corpul expediționar îi făceau comenzi mai multe decât le putea el satisface. Ajunse om cu stare, apoi bogat. Azi proprietar de imobile. Ce rană bine așezată! Nu-i așa? Fără șrapnelul din inimă aeest om

cum se cade ar fi rămas tot sărac și anarhist. Astăzi e un burghez foarte înstărit.

Experiențe de acest fel s'au făcut și în țara noastră, unde chirurgia are „oameni în alb” ca doctorii I. J., G. M. și alții a căror faimă a trecut de mult granițele țării noastre.

Cauze și Remedii.

Problema reclamei medicale și a publicității comportă discuții complicate și controversabile, în care ar trebui să folosim larg psihologia profesiunii medicale și a publicului bolnav în afară de datele indispensabile ale sistemelor economice-sociale instaurate după războiu. Din punct de vedere absolut, ori și ce activitate, care are la bază vânzarea unui articol, are în același timp și dreptul de publicitate. Statul care, după ce i-a luat un șir nesfârșit de taxe, eliberează medicului o diplomă cu dreptul de a o exploata pentru câștigarea existenței, nu-l poate împiedica să aducă la cunoștința publicului „marfa” de care dispune. Oricât ar fi de oribil trebuie să recunoaștem că în actuala organizare a societății, sănătatea este o marfă care se tarifează după anumite criterii economice. Numai când statul și-ar lua obligația de a-se îngriji de sănătatea locuitorilor așa precum le dă asistență religioasă și instrucțiune, numai atunci sănătatea ar putea fi oferită de către medici, nu ca o marfă, ci în mod ideal, în cadrul cinstit științific, fără reclamă și fără compromisuri. Acest lucru astăzi însă se prezintă utopic. Privind prin prizma realității trebuie să recunoaștem că anumite limite de demnitate, de esteticism și de etică au fost întrecute de către unii medici în reclamele lor profesionale (excluzând chiar acele anunțuri cari susțin că vindecă epilepsia sau alte boli incurabile, asemenea anunțuri fiind excocherii condamnabile). Constatând aceasta reclamă deșanțată vorbim de o decădere morală care bântuie în profesiunea medicală. Analizând însă puțin lucrurile, ne dăm seama că o criză poate fi rezultatul celeilalte, că mai întotdeauna știrbirea unui prestigiu moral este consecința unor decăderi materiale și e foarte greu a întreprinde o acțiune de redresare morală atât timp cât dănuște principiele de descompunere în ordinea economică.

Dacă ne uităm bine în jurul nostru și căutăm să dezvoltăm pe acei cari s'au făcut culpabili de „exagerare de publicitate” vom vedea, că grosul celor culpabili de o reclamă deșanțată se recrutează dintre acei medici cari nu au decât cele 10 degete ca să se descurce în viață, profesioniști așa numiți „liberi” cari într'un cadru de „sobrietate etică” ar trebui să aștepte o „clientelă ipotetică” luată de către Asigurările Sociale, de către diferite „case de muncă”, societăți de asistență, policlinici de „un pol” și alte instituții de binefacere mai mult sau mai puțin plătite”. (Tribuna Medicală).

Morala medicală nu este decât un reflex al stării materiale profesionale. Dacă abaterile dela demnitate sunt astăzi atât de numeroase și de grave printre colegi, ele nu pot fi explicate prin cauze întâmplătoare sau capricii individuale, ci numai prin profundă dezagregare în așezarea economică a profesiei și a greutăților materiale în care se zbate medicul liber practician. E foarte greu de a menține prestigiul profesiei unui om căruia din cauze materiale îi se năruie toate rezervele morale de care dispune. Morala profesională și starea materială a medicului merg pas în pas. Pentru acesta e recomandabil ca odată cu măsurile, ce stau la ordinea zilei în Colegiile Medicale, ce vor fi luate pentru sancționarea medicilor ce se abat dela moralitatea și demnitatea profesională, e nevoie să se înlătore din calea practicei medicale toate adversitățile cari o apasă și o umilesc, începând din primul rând de urmărirea medicinei ilegale, anume interzicerea reclamelor deșanțate a diferitelor preparate medicamentoase cu vindecări miraculoase cari apar zilnic în marele cotidiene, deoarece aceasta nenorocită reclamă nu numai că dăunează practicei medicale și prestigiului profesiei medicale, dar atentează și la punga și sănătatea păturii sărace a populației noastre. Și astfel printr'o îmbunătățire a stării materiale a medicilor, vom ajuta la o reintrodere a acelei areole divine ce-l înconjură pe medic și contribuia ca profesiunea medicală să fie așezată deasupra celorlalte profesii libere.

CONCLUZIUNI.

1. Reclama și publicitatea medicală nu a constituit până în prezent o temă de studii mai amănunțite în cercurile deontologice medicale.

2. Odată cu înmulțirea manifestațiilor sub diferite aspecte ale imoralității profesionale, Confederația Sindicatelor Profesionale Franceze și colegiile medicale din România, au luat măsuri contra reclamelor deșănțate.

3. Conform doctrinei deontologice medicul are drept de reclamă și publicitate în următoarele condițiuni: a) La înstăirea cabinetului medical, b) la schimbarea adresei, cabinetului, c) la reîntorcerea după un concediu îndelungat, d) la firma, e) sanatoriile și casa de sănătate private au drept de publicitate exclusiv pentru corpul medical.

Toate aceste reclame trebuie să îndeplinească condițiunile fixate de regulile deontologice.

4. Reclama deșănțată se practică pe o scară întinsă în toate țările utilizându-se următoarele mijlocii: a) Firme multiple și dimensiuni variate, b) anunțuri în ziare și reviste nemedicale, c) anunțuri afișate pe tranvai, vespasiane publice, farmacii, prăvălii, etc., d) fotografii prin ziare, e) conferințe prin radio și cinema, conferințe de pretinsă popularizare, etc. f) broșuri, cărți de vizite, prospecte, etc. etc, g) prin samsar, hotelieri, șoferi, birjari, medici legați prin dihotomie, etc. h) cumătria medico-farmaceutică, i) afișarea gratuității consultațiilor medicale. etc. etc.

Toate aceste reclame contravin regulilor de etica profesională.

5. Ele prejudicează etica și prestigiul profesiunii, constituind totodată un atentat contra vieții și sănătății persoanelor suferinde.

6. Este necesar în mod imperios a se opri cu desăvârșire aceste reclame și calea cea mai ideală este a se legifera sancționarea tuturor cauzelor, care au înlesnit îndepărtarea medicilor dela vechiile tradiții ale eticei profesionale.

Cluj, 8 Martie 1938.

Văzută și bună de imprimat

Decan:
s. s. *Prof. D. Michail*

Președintele Tezei:
s. s. *Prof. M. Kernbach*

BIBLIOGRAFIE.

Prof. M. Kernbach: MEDICINA LEGALĂ, în conformitate cu dispozițiile Codului Penal și a Procedurii Penale Regele Carol II.

Prof. M. Kernbach și Dr. Romanescu: Hotarul tradițional și legal al profesiunii medicale.

Prof. M. Minovici: Tratat complet de medicină legală volum I.

Prof. N. Minovici: Expunere privitor la deontologia medicală. Clujul Medical 1. V. 1937.

Tribuna Medicală: Colecția anului 1937.

România Medicală: Colecția anului 1937.

Ludwig Ebermeyer: Der Arzt im Recht.

Le Gendre: Deontologie medicale.